



Notitie rondetafelgesprek over voorkomen van recidive – gemeente Vlaardingen



Datum: 27 mei 2025



Voorkomen van recidive

Deze notitie is opgesteld ten behoeve van het rondetafelgesprek over het voorkomen van recidive, georganiseerd door de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid.

De centrale vraag luidt: *Hoe kunnen we recidive voorkomen na eerste delicten, veroordeling en detentie en welke rol hebben betrokken actoren als de gemeente, reclassering en de DJI daarbij?*

Hieronder wordt het standpunt van de gemeente Vlaardingen over dit onderwerp toegelicht.

De gemeente Vlaardingen onderschrijft het maatschappelijke belang van het voorkomen van recidive. Of het gaat om recidive na een eerste delict, of na meerdere delicten maakt hierbij geen verschil. Als vanuit de (ex-)gedetineerde de behoefte er is om te werken aan diens toekomst, dan dient deze persoon de handvatten te kunnen krijgen die daarvoor nodig zijn. Hierbij is een integrale samenwerking tussen diverse partners van groot belang.

Een deel van de kans op slagen van het verbeteren van het toekomstperspectief begint bij het strafrechtelijk traject. Dit geeft de verdachte al een mogelijkheid tot gedragsverandering. Dit heeft te maken met het verschil tussen een gevangenisstraf, taakstraf of geldboete. In het geval van een minderjarige kan dit ook een verwijzing naar Halt betreffen. Het opleggen van een (gedeeltelijk) voorwaardelijke straf kan in sommige gevallen dienen als motivatie om geen nieuw strafbaar feit te plegen. Detentie wordt daarnaast niet door iedere persoon gezien als iets om beslist te vermijden. Het voelt voor sommige personen als gratis verblijf, sporten of op de telefoon zitten en contacten leggen. Een gevangenisstraf opgelegd krijgen schrikt om die reden niet voldoende af. De vraag die hieruit rijst is waarom het verblijf in detentie niet wordt aangepast naar een vorm waarin de gevangenisstraf humanitair blijft en resocialisatie nastreeft, maar tegelijkertijd ook een ervaring van straf oplevert.

In de gevallen dat er sprake is van een gevangenisstraf vinden wij vanuit de gemeente Vlaardingen het essentieel dat er vanaf dag één contact vanuit DJI is met de gedetineerde, om op die manier op te kunnen halen wat er ingezet moet worden qua re-integratie voor het moment dat hij of zij weer vrij komt. Een re-integratieplan kan hierbij als leidraad dienen en zou idealiter al in de penitentiaire inrichting worden opgesteld. De gemeente zou hier een belangrijke rol in kunnen spelen en dient dus tijdig op de hoogte te worden gesteld dat de inwoner van de gemeente zich in de P.I. bevindt.

Het al kunnen werken aan re-integratie wanneer de gedetineerde zich nog in de P.I. bevindt, is van groot belang. Het bieden van toekomstperspectief op wonen, werk of opleiding zou onderdeel van dit plan van aanpak moeten zijn. Maatwerk bij de begeleiding en het opstellen van het plan is cruciaal. Vanuit de gemeente Vlaardingen is bijvoorbeeld ondervonden dat de opgelegde dagbesteding voor een ex-gedetineerde niet goed aansloot bij de behoeften van deze persoon, wat een negatief effect had op de re-integratie. Een re-integratiecentrum waar de gedetineerde na kan gaan welke mogelijkheden er zijn qua scholing of werk zou van grote toegevoegde waarde zijn. Ook het kunnen regelen van praktische zaken als bankzaken en het regelen van een DigiD zijn voorbeelden van het kunnen voorbereiden op terugkeer in de samenleving. Een realistisch en positief toekomstperspectief verkleint de kans op recidive.

Bij het re-integratieplan dienen verschillende instanties betrokken te worden. Een goede en tijdige overdracht na vrijlating tussen DJI, reclassering en de gemeente is noodzakelijk. De reclassering kan een analyse maken of er sprake is van een verhoogd risico op recidive en zou op basis hiervan passende interventies in kunnen zetten of aan kunnen bevelen. Binnen de gemeente Vlaardingen kan de Re-integratie Officier (RIO) een rol in het plan spelen. Daarnaast is het essentieel dat het plan gedragen wordt door de gedetineerde zelf. Dit is namelijk niet altijd het geval, waarna regelmatig de persoon in kwestie terugvalt in het eerdere gedrag en de kans op recidive vergroot.

Vanuit de praktijk wordt binnen de gemeente Vlaardingen opgemerkt dat ex-gedetineerden in veel gevallen niet goed voorbereid vrij komen. Door als gemeente tijdig op de hoogte te zijn van een detentieperiode is het mogelijk om voorafgaand aan vrijlating of kort daarna vanuit de gemeente in te zetten op de vijf leefgebieden:

- Werk en inkomen
- Schulden



- Zorg en/of verslaving
- Huisvesting
- Identiteitsbewijs

Ook hierin speelt binnen de gemeente Vlaardingen de RIO een belangrijke rol. Omdat er tegenwoordig regelmatig sprake is van multi-problematiek kan vanuit de gemeente ondersteuning worden geboden bij, naast werk of opleiding, het toewerken naar zorg en/of dagbesteding.

Op dit moment komt het voor dat, met als voornaamste reden capaciteit, gedetineerden tot wel zes weken eerder uit de P.I. komen. Betrokken instanties en de gemeente kunnen hierdoor verrast worden. Ook is in dat geval mogelijk geen tijd geweest om een plan van aanpak op te stellen voor wanneer de ex-gedetineerde vrij komt. Hierdoor kan het risico op recidive toenemen.

Een landelijke richtlijn vanuit DJI en gemeenten omtrent het contact opnemen en begeleiden van (ex-)gedetineerden zou kunnen bijdragen aan het structureren en uniformeren van contactmomenten met de gedetineerden. Op dit moment verschilt het per gemeenten of de gemeente iedere gedetineerde bezoekt voordat diegene vrij komt, of dat dit enkel gebeurt op basis van een aanvraag.